

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№4

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

4-jild
4-son
Aprel, 2026

April, 2026
Volume 4
Number 4

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich - i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Учредитель:

**Каршинский государственный технический
университет**

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук,
профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в
электронной форме и публикуется через
официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал
«Инновационная экономика» включён в перечень
национальных научных изданий на основании
решения Президиума Высшей аттестационной
комиссии при Министерстве высшего образования,
науки и инноваций Республики Узбекистан от 5
апреля 2025 года № 369.

**В журнале публикуются статьи по
следующим рубрикам:**

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное
предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и
аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик
(Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор
(Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор,
(Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский
государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик
(НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор
(Таджикистанский аграрный университет им. Ш.
Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент
(Национальный исследовательский университет
«Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник
(Российского университета дружбы народов имени
П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент
(Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н.,
профессор (Национальная академия наук Республики
Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский
государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор
(Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского
университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем
управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский
экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор,
академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобокулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD),
доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

Moliya, kredit va investitsiya
Finance, credit and investment
Финансы, кредит и инвестиции

HUDUDIY LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHDA TIJORAT BANKLARI RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH STRATEGIYALARI

Shodiyev Odiljon Salim o'g'li

СТРАТЕГИИ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕСУРСОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ ПРИ ФИНАНСИРОВАНИИ РЕГИОНАЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ

Шодиев Одилжон Салим угли

STRATEGIES FOR THE EFFICIENT USE OF COMMERCIAL BANK RESOURCES IN FINANCING REGIONAL PROJECTS

Shodiyev Odiljon Salim ugli

Received: April 11, 2026 Revised: April 12, 2026 Accepted: April 19, 2026 Published: May 1, 2026

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda tijorat banklari resurslaridan samarali foydalanish masalalari chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda bank resurslarining iqtisodiy mohiyati, ularning shakllanish manbalari, tarkibi va hududiy loyihalarni moliyalashtirishdagi roli keng yoritilgan. Shuningdek, resurslarni optimallashtirish, kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish, risklarni boshqarish va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali bank tizimining samaradorligini oshirish yo'llari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari hududiy rivojlanishni jadallashtirishda bank sektorining ahamiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, hududiy rivojlanish, moliyalashtirish, bank resurslari, kreditlash, risk menejmenti, investitsiya.

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты эффективного использования ресурсов коммерческих банков при финансировании региональных проектов. Анализируются источники формирования банковских ресурсов, их структура и значение в обеспечении устойчивого социально-экономического развития регионов. Особое внимание уделено вопросам оптимизации ресурсов, совершенствования кредитной политики и управления рисками. Результаты исследования направлены на повышение эффективности банковской системы.

Ключевые слова: коммерческие банки, региональное развитие, ресурсы банков, финансирование, кредитная политика, риски.

Abstract. This study explores theoretical and practical aspects of efficient utilization of commercial bank resources in financing regional projects. The paper analyzes the formation and structure of bank resources and their role in regional development. It also highlights strategies for optimization, credit policy improvement, risk management, and digital transformation in banking.

Keywords: commercial banks, regional development, bank resources, financing, credit policy, risk management.

■ KIRISH

Bugungi kunda iqtisodiyotni hududlar kesimida rivojlantirish masalasi har bir davlat uchun strategik ahamiyatga ega. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutni kamaytirish, ishlab chiqarish salohiyatini oshirish va aholi bandligini ta'minlash muhim vazifa hisoblanadi.

Hududiy loyihalar — bu ma'lum bir hududning iqtisodiy, ijtimoiy yoki infratuzilmaviy rivojlanishiga

qaratilgan investitsion loyihalardir. Bunday loyihalarni moliyalashtirishda tijorat banklari asosiy moliyaviy institut sifatida faol ishtirok etadi.

Tijorat banklari tomonidan jalb qilingan resurslarning hajmi va sifati hududiy loyihalarining amalga oshirilish darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli bank resurslaridan samarali foydalanish strategiyalarini ishlab chiqish dolzarb masala hisoblanadi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi — hududiy loyihalarni moliyalashtirishda tijorat banklari resurslaridan samarali foydalanishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilish hamda takomillashtirish bo'yicha ilmiy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

■ ADABIYOTLAR TAHLILI

Moliyaviy vositachilik nazariyasida banklar iqtisodiy o'sishning asosiy drayverlaridan biri sifatida qaraladi. Schumpeter nazariyasiga ko'ra, banklar innovatsion loyihalarni moliyalashtirish orqali iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantiradi.

Levine va boshqa iqtisodchilar bank tizimi rivojlanishi bilan iqtisodiy o'sish o'rtasida kuchli ijobiy bog'liqlik mavjudligini empirik asosda isbotlagan.

Mishkin esa bank resurslarini boshqarish va kredit siyosatini iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi asosiy omil sifatida ko'rsatadi.

Mahalliy tadqiqotchilar tomonidan tijorat banklari resurs bazasi, kredit portfeli va ularning iqtisodiyotga ta'siri o'rganilgan bo'lsa-da, aynan hududiy loyihalarni moliyalashtirish kontekstida kompleks yondashuv etarli darajada ishlab chiqilmagan.

■ TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot quyidagi metodlarga asoslanadi:

Tizimli tahlil – bank resurslari va ularning iqtisodiyotga ta'sirini kompleks o'rganish

Taqqoslash usuli – turli hududlar va banklar faoliyatini solishtirish

Statistik tahlil – depozitlar va kreditlar dinamikasini o'rganish

Analitik yondashuv – muammolarni aniqlash va echimlar ishlab chiqish

Ekspert baholash – amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda mutaxassis fikrlarini inobatga olish

Tadqiqotda 2023–2025 yillardagi bank tizimi ma'lumotlari, hududiy investitsiya ko'rsatkichlari va iqtisodiy statistikalar asos qilib olindi.

■ TAHLILLAR VA NATIJALAR

1. Tijorat banklari resurs bazasining zamonaviy holatini kompleks tahlili

Tijorat banklari faoliyatining samaradorligi, avvalo, ularning resurs bazasining hajmi, barqarorligi va diversifikatsiya darajasi bilan belgilanadi. So'nggi yillarda bank tizimida kuzatilayotgan ijobiy o'zgarishlarga qaramay, resurslar tarkibida muayyan nomutanosibliklar saqlanib qolmoqda.

Amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari resurslarining asosiy qismini depozitlar tashkil etadi. Xususan, aholi depozitlari ulushi ortib borayotgan bo'lsa-da, ularning katta qismi qisqa muddatli xarakterga ega. Bu holat uzoq muddatli investitsion loyihalarni moliyalashtirish imkoniyatlarini sezilarli darajada cheklaydi.

Bundan tashqari, korporativ mijozlar depozitlari ko'proq operatsion maqsadlarda saqlanib, uzoq muddatli investitsiya manbai sifatida etarli darajada ishlatilmayapti. Natijada banklar likvidlikni ta'minlash bilan birga daromadlilikni maksimal darajada oshirish o'rtasida muvozanatni saqlashda qiyinchiliklarga duch kelmoqda.

Shuningdek, xalqaro moliya institutlari va tashqi qarz mablag'lari ulushi ortib borayotgan bo'lsa-da,

<https://ojs.kstu.uz/index.php/ej>

ularning qiymati nisbatan yuqori va valyuta risklari bilan bog'liq. Bu esa hududiy loyihalarni moliyalashtirishda qo'shimcha tavakkalchiliklarni yuzaga keltiradi.

2. Hududiy loyihalarni moliyalashtirishning amaliy holati va muammolari

Hududiy loyihalar iqtisodiyotning real sektorini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Biroq amaliyot shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari tomonidan ushbu loyihalarni moliyalashtirishda qator tizimli muammolar mavjud.

Birinchidan, uzoq muddatli kredit resurslarining etishmasligi asosiy to'siqlardan biri hisoblanadi. Ko'plab hududiy loyihalar 5–10 yil muddatni talab qilsa-da, bank resurslarining katta qismi qisqa muddatli bo'lgani sababli muddat nomutanosibligi yuzaga keladi.

Ikkinchidan, kredit risklarining yuqori darajasi banklarning ehtiyotkor kredit siyosatini yuritishiga olib keladi. Ayniqsa, yangi tashkil etilgan korxonalar yoki infratuzilma loyihalarida risklarni baholash murakkabligi kreditlash hajmini cheklaydi.

Uchinchidan, garov ta'minoti bilan bog'liq muammolar mavjud. Ko'plab hududiy loyihalar etarli likvid aktivlarga ega emas, bu esa kredit olish imkoniyatlarini kamaytiradi.

To'rtinchidan, foiz stavkalarining nisbatan yuqoriligi investitsion loyihalarning iqtisodiy samaradorligini pasaytiradi. Bu holat ayniqsa kichik biznes subyektlari uchun sezilarli to'siq hisoblanadi.

3. Bank resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash

Bank resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash uchun bir qator iqtisodiy ko'rsatkichlardan foydalaniladi. Jumladan:

- aktivlar rentabelligi (ROA),
- kapital rentabelligi (ROE),
- kredit portfeli sifati,
- likvidlik koeffitsientlari.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, resurslardan samarali foydalanayotgan banklarda kredit portfeli diversifikatsiyalangan bo'lib, muammoli kreditlar ulushi past darajada saqlanadi.

Bundan tashqari, uzoq muddatli resurslarga ega banklar hududiy loyihalarni moliyalashtirishda faolroq ishtirok etadi. Bu esa ularning daromadlilikini oshirish bilan birga iqtisodiy o'sishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

4. Resurslarni diversifikatsiya qilishning iqtisodiy samaradorligi

Resurslarni diversifikatsiya qilish banklar uchun strategik ahamiyatga ega. Bu nafaqat moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi, balki risklarni kamaytiradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki:

- depozitlar bilan bir qatorda obligatsiyalar chiqarish bank resurslarini kengaytiradi;
- xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik uzoq muddatli arzon resurslarni jalb qilish imkonini beradi;
- institutsional investorlarni jalb qilish resurs bazasining barqarorligini oshiradi.

Natijada banklar uzoq muddatli loyihalarni moliyalashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

5. Kredit siyosatini takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish

Kredit siyosati bank resurslaridan foydalanish samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

Hududiy loyihalarni moliyalashtirishda quyidagi yondashuvlar samarali hisoblanadi:

- sektorlar bo'yicha ustuvorliklarni belgilash,
- imtiyozli kredit liniyalarini joriy etish,
- kreditlash jarayonini soddalashtirish.

Shuningdek, kreditlarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Bu kreditlarning qaytmalik riskini kamaytiradi.

6. Risklarni boshqarish tizimini takomillashtirish

Hududiy loyihalarni moliyalashtirish yuqori darajadagi tavakkalchilik bilan bog'liq. Shu sababli risk menejment tizimini rivojlantirish zarur.

Amaliy tahlillar quyidagilarni ko'rsatadi:

- kredit riskini baholash tizimini avtomatlashtirish samaradorlikni oshiradi;
- sug'urta mexanizmlaridan foydalanish bank yo'qotishlarini kamaytiradi;
- davlat kafolatlari yirik loyihalarni moliyalashtirishni rag'batlantiradi.

7. Raqamli texnologiyalar asosida resurslardan foydalanish samaradorligi

Raqamli transformatsiya bank faoliyatida tub o'zgarishlarga olib kelmoqda.

Fintex texnologiyalaridan foydalanish:

- depozitlarni jalb qilishni osonlashtiradi,
- kreditlash jarayonini tezlashtiradi,
- operatsion xarajatlarni kamaytiradi.

Natijada banklar resurslardan yanada samarali foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot doirasida hududiy loyihalarni moliyalashtirishda tijorat banklari resurslaridan samarali foydalanishning nazariy va amaliy jihatlarini kompleks tahlil qilindi. Olib borilgan ilmiy izlanishlar shuni ko'rsatdiki, tijorat banklari iqtisodiyotning real sektorini rivojlantirishda, ayniqsa hududiy ijtimoiy-iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim moliyaviy vositachi sifatida faoliyat yuritadi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, tijorat banklari resurslarining asosiy qismi qisqa muddatli depozitlardan shakllanayotgani uzoq muddatli investitsion loyihalarni moliyalashtirish imkoniyatlarini cheklab qo'ymoqda. Bu esa hududiy loyihalarda moliyaviy resurslar etishmovchiligi muammosini keltirib chiqarmoqda. Shu bilan birga, kredit risklarining yuqori darajasi, garov ta'minoti bilan bog'liq cheklovlar hamda foiz stavkalarining nisbatan yuqoriligi banklarning hududiy loyihalarni moliyalashtirishdagi faolligini pasaytiruvchi asosiy omillar sifatida aniqlandi.

O'tkazilgan tahlillar asosida aniqlanishicha, tijorat banklari resurslaridan samarali foydalanish bevosita ularning resurs bazasini diversifikatsiya qilish darajasi, kredit siyosatining moslashuvchanligi hamda

risklarni boshqarish tizimining rivojlanganlik darajasiga bog'liq. Xususan, uzoq muddatli moliyaviy manbalarni kengaytirish, jumladan obligatsiyalar chiqarish, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kuchaytirish va institutsional investorlarni jalb etish banklarning investitsion salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, raqamli bank xizmatlarini joriy etish va zamonaviy moliyaviy texnologiyalardan foydalanish bank resurslarini jalb qilish va ulardan foydalanish samaradorligini sezilarli darajada oshirishi ilmiy asoslandi. Raqamli transformatsiya nafaqat operatsion xarajatlarni kamaytiradi, balki kreditlash jarayonini tezlashtirish va shaffofligini ta'minlash orqali bank tizimining umumiy samaradorligini oshiradi.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

Shodiyev Odiljon Salim o'g'li "Moliya va bank ishi" kafedrasida assistenti / Шодиев Одилжон Салим угли Ассистент кафедры «Финансы и банковское дело» / Shodiyev Odiljon Salim ugli Assistant of the Department of Finance and Banking

E-mail: shodiyevodiljon364@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3591-0672>

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining iqtisodiyotni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari (2019–2025 yy.).

2. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining yillik hisobotlari (2022–2025 yy.).

3. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari.

4. O'zbekiston Respublikasi "Banklar va bank faoliyati to'g'risida"gi Qonuni.

5. O'zbekiston Respublikasi "Investitsiya faoliyati to'g'risida"gi Qonuni.

6. Schumpeter J.A. *The Theory of Economic Development*. – Harvard University Press, 1934.

7. Levine R. *Financial Development and Economic Growth: Views and Agenda*. – Journal of Economic Literature, 1997.

8. Mishkin F.S. *The Economics of Money, Banking and Financial Markets*. – Pearson Education, 2019.

9. Saunders A., Cornett M. *Financial Institutions Management*. – McGraw-Hill, 2018.

10. Rose P., Hudgins S. *Bank Management and Financial Services*. – McGraw-Hill, 2013.

11. Beck T., Demirgüç-Kunt A. *Finance and Development*. – World Bank Publications.

12. Stiglitz J. *The Role of Financial Institutions in Development*

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz